

Jednotka Translačného Výskumu

**II. onkologická klinika LFUK a NOÚ
Národný onkologický ústav**

Rozdelenie klinických štúdií

Michal Mego

II. onkologická klinika LFUK a NOÚ
Národný onkologický ústav

Klinické štúdie

Typy

prospektívne – retrospektívne

observačné – intervenčné

superiorne – non-inferiorne

exploratórne - conformačné

Observačné vs. intervenčné

Intervencia?

áno: intervenčné

nie: observačné

Sledovanie v čase? áno: kohortové prosp.

nie:

Outcome selekcia? áno: case-control

nie: cross-sectional

Typy štúdií

Typy štúdií

Observačné

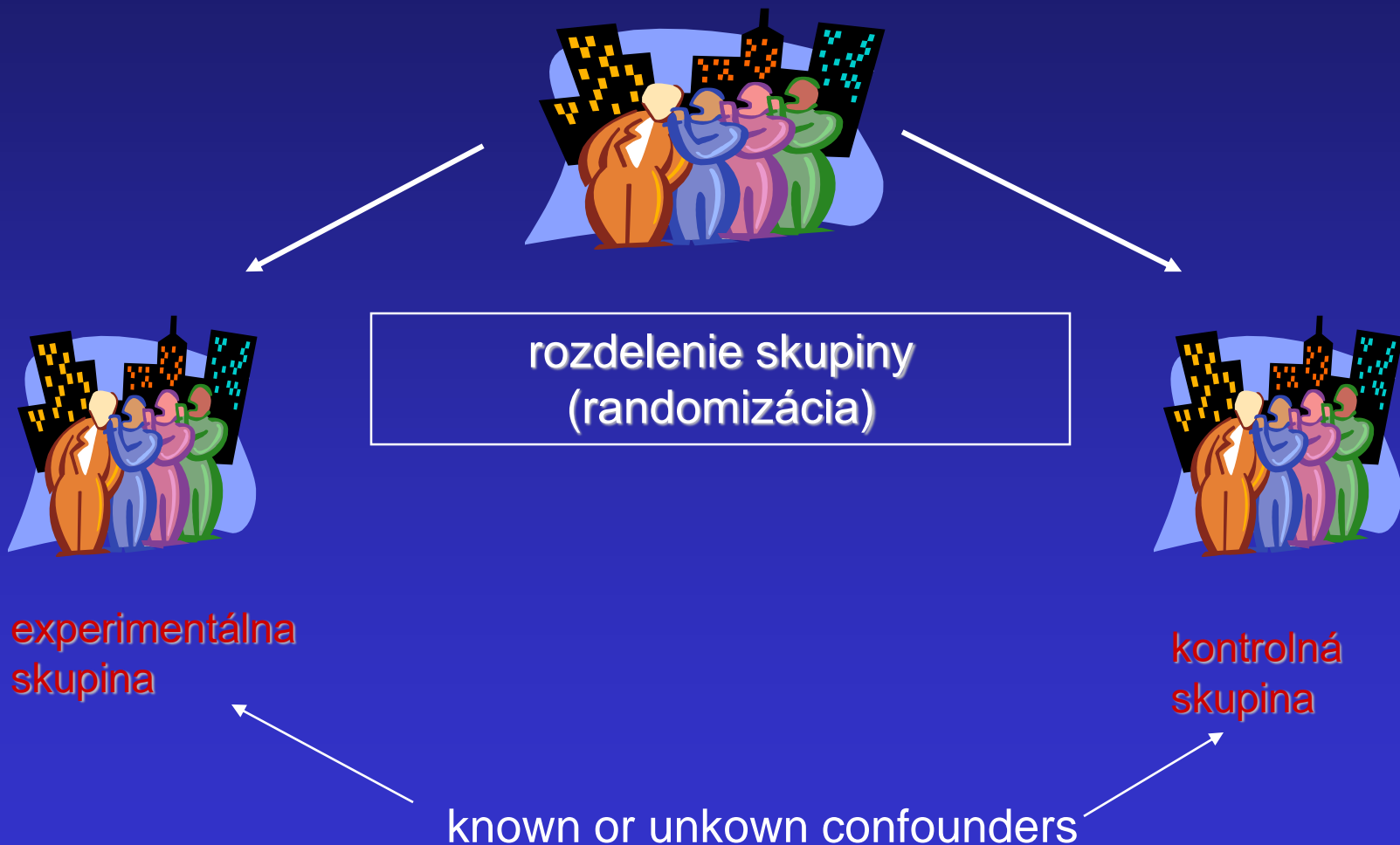
- deskriptívne, kazuistiky
- case-control (retrospekt.)
- cross sectional
- historical cohort

Experimentálne

- s kontrolou
  - paralelné
    - randomizované
    - nerandomizované
  - sekvenčné
    - self control
    - cross over
  - externá kontrola
- bez kontroly

Intervenčné štúdie

Klinická štúdia s kontrolou

Randomizované klin. štúdie

Pre

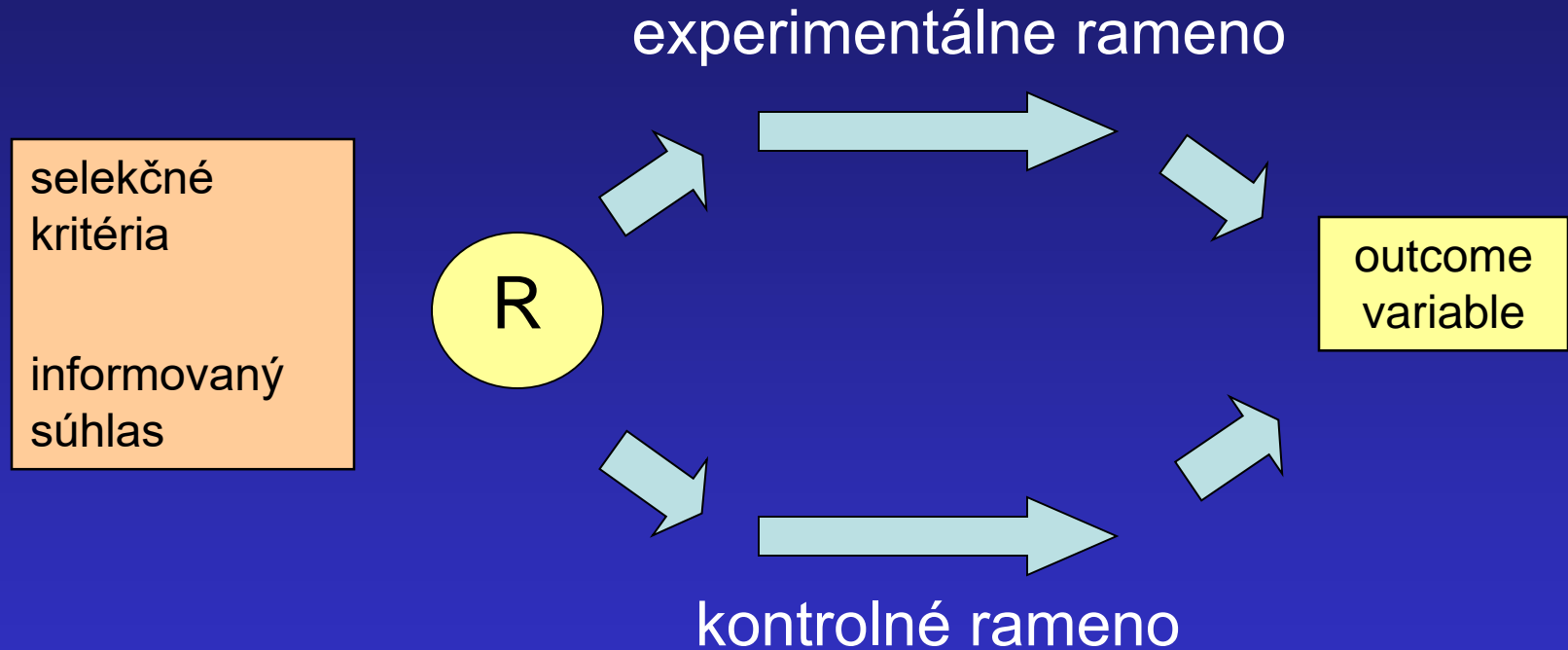
- zlatý štandard
- najnižší výskyt bias

Proti

- drahé
- dlhý čas
- etický problém
„senzitivita testu“

Paralel group design

skrining

liečba

zhodnotenie

Paralel group design

outcome
variable

experimentálne rameno:

a

kontrolné ramena:

b

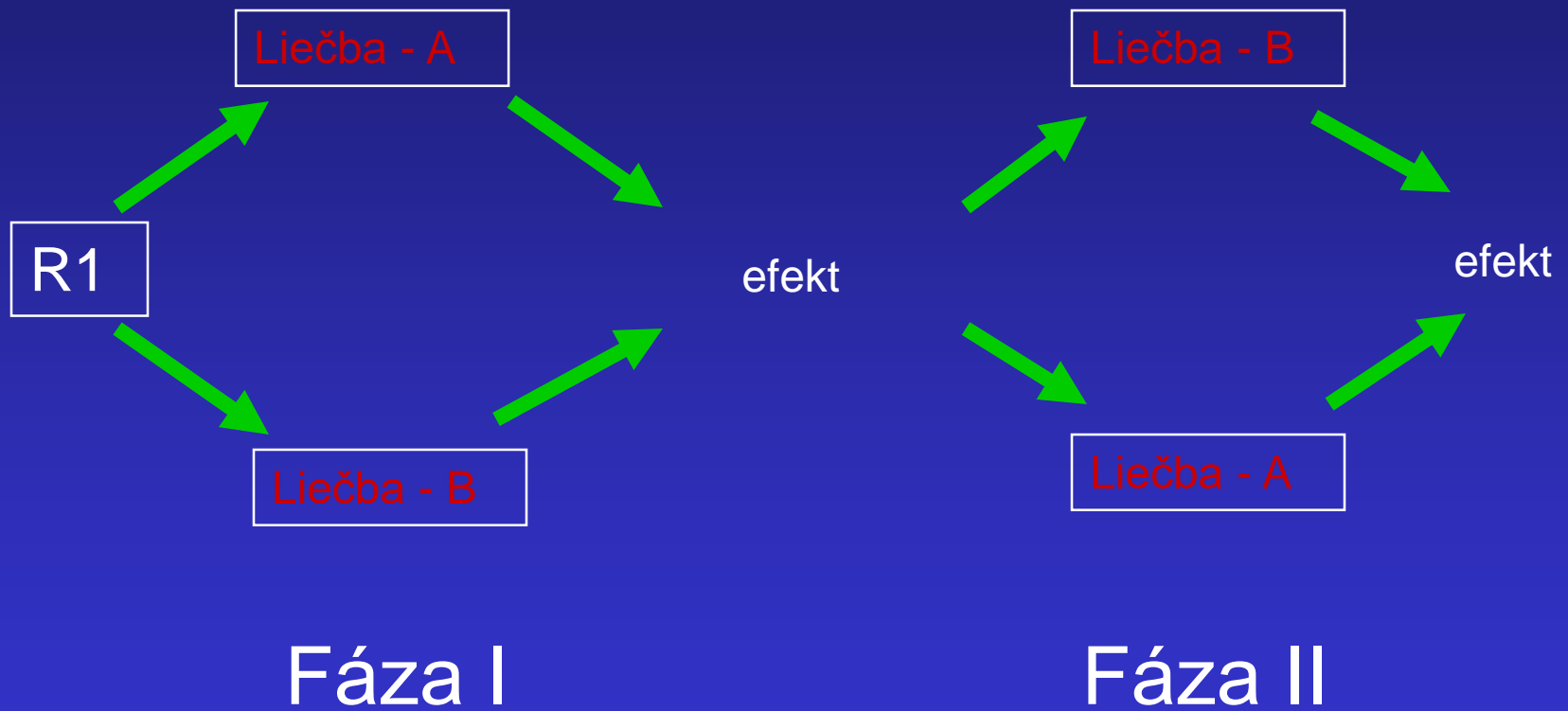
efekt liečby = $a - b$

Parallel group design

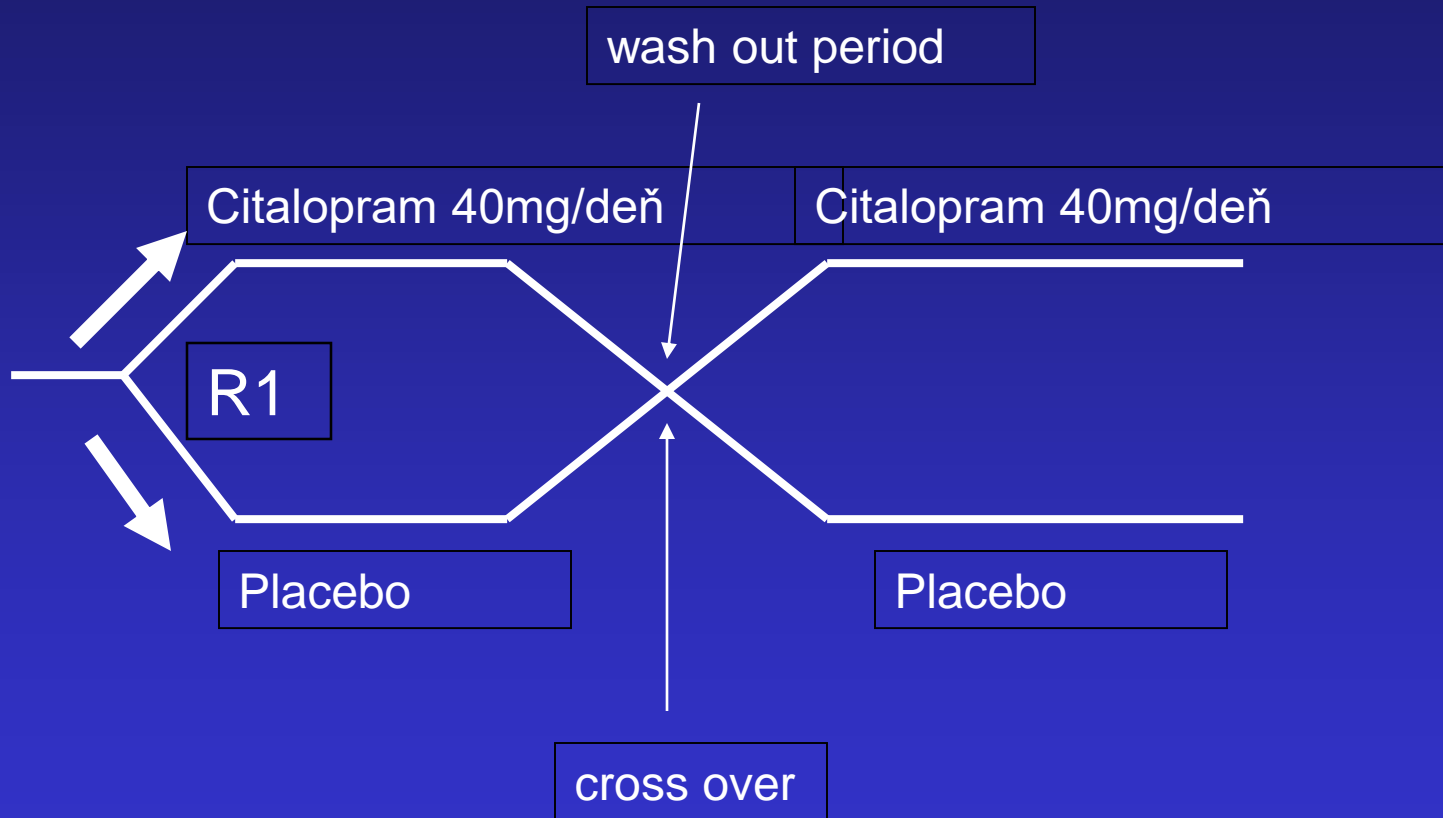
- zvyčajne realizovateľný
- ľahko interpretovateľný
- štandardný dizajn štúdie

ale ....

Cross over dizajn

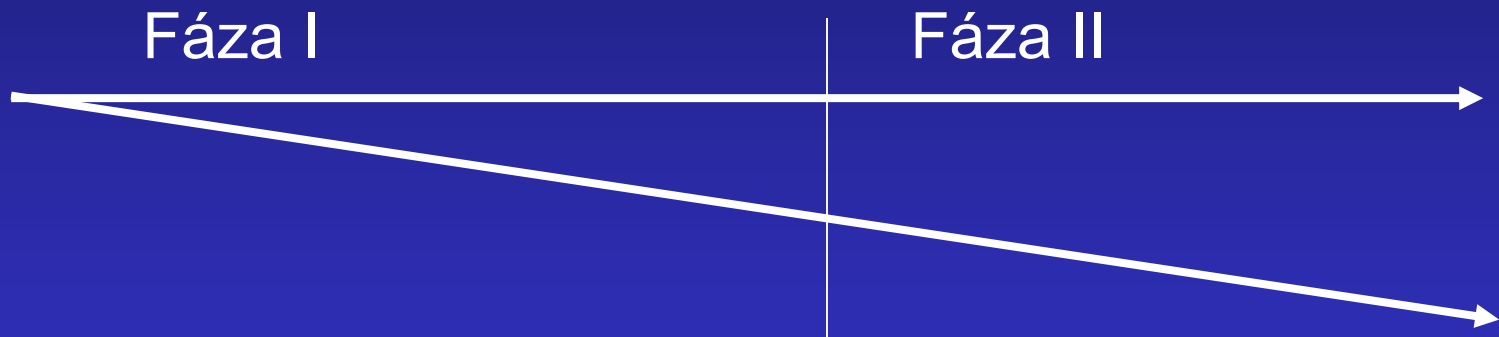
Cross over dizajn

Cross over dizajn

Limitácie: Time-/phase effect

Prepodklad pre cross over dizajn: stabilný priebeh choroby

Limitácie: Carry-over/sekvenčný efekt
- prolongovaný účinok lieku

podmienky na začiatku fázy II. musia byť zhodné ako pri fáze I.

Intervenčné štúdie

- štandardom je parallel group dizajn
- cross-over dizajn len výnimočne
- iné dizajny vhodné pri špeciálnych situáciách

Observačné štúdie

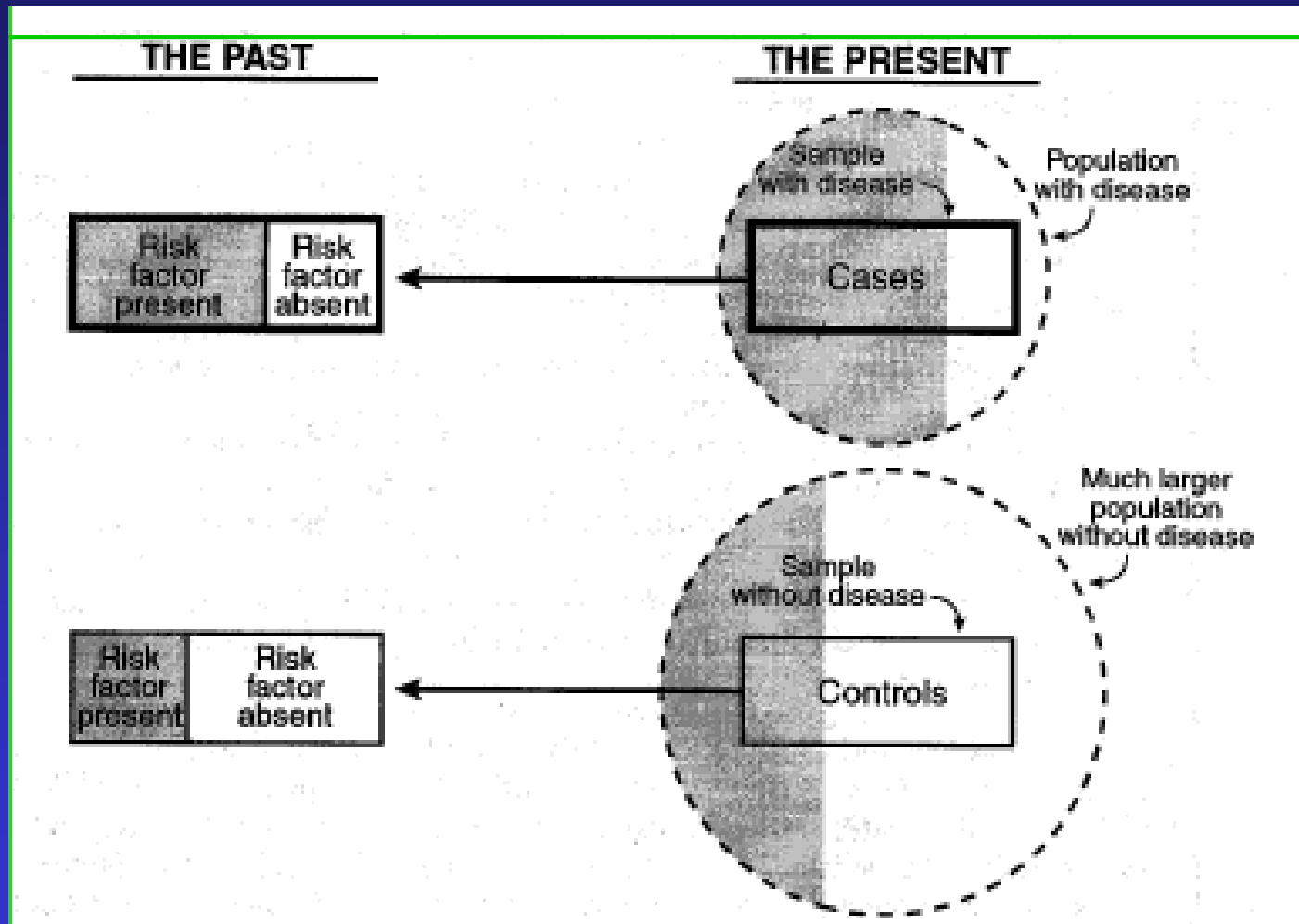
Observačné štúdie

- retrospektívne   kazuistiky
                                 case-control (CC)
                                 nested CC
                                 (cross sectional)
                                 cohort
- prospektívne   cohort

Kazuistiky

- jednoduchý opis zaujímavých charakteristík pacienta (-ov)
- zvyčajne do 5 pacientov

Case Control Study

Príklad 1

- Spôsobuje vitamín B12 akútnu leukémiu?
  - nájdeme 98 pacientov s akútnou leukémiou v registri nádorov (cases; prípady)
  - náhodne vyberieme 98 zdravých jedincov s podobnými charakteristikami z ľudí toho istého mesta (controls; kontroly)
  - v zdravotnej dokumentácii zistíme podávanie vitamínu B12 i.m.
  - Výsledok
    - 10/98 prípadov a 11/98 kontrol dostávalo vitamín B12.
    - risk ratio = 1.05 (CI 0.9-1,1)
    - nepotvrdila sa asociácia

Case Control Study

- Pre
- získa výsledky z relatívne malého počtu pacientov
- vhodné pre zriedkavé choroby
- rýchle
- Proti
- náchylné na bias, confounder
- len 1 outcome môže byť sledovaný
- no estimate of incidence

Výhoda CC štúdie

- Obriezka pri Ca penisu
- Incidencia 0,16%
- Kohortové štúdie: s 80% šancou detekovať rizikový faktor s RR 50 vyžaduje 6000 mužov
- RCT: 6000 novorodencov s potrebou sledovať 67 rokov
- Case-control: vyžaduje len 16 prípadov

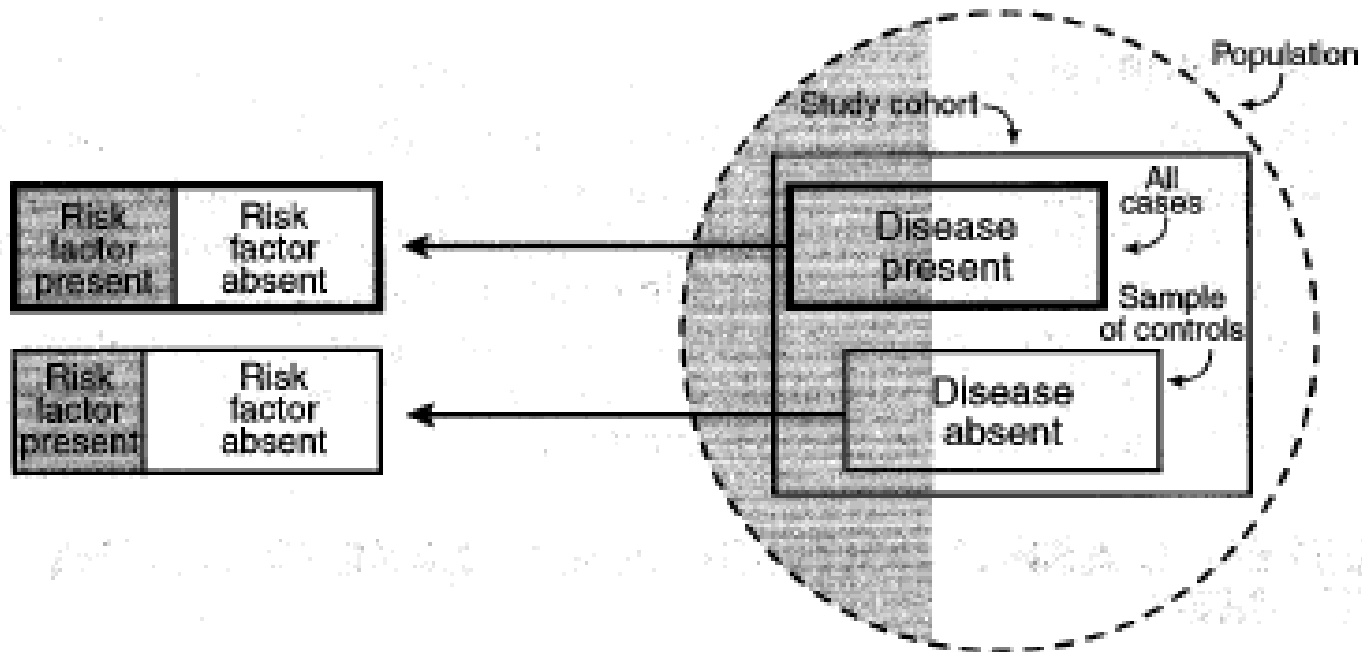
Retrospektívne štúdie

- hypotézu generujúce

Nested Case Control Study

MEASUREMENTS IN THE PRESENT OF SPECIMENS FROM THE PAST

THE PRESENT

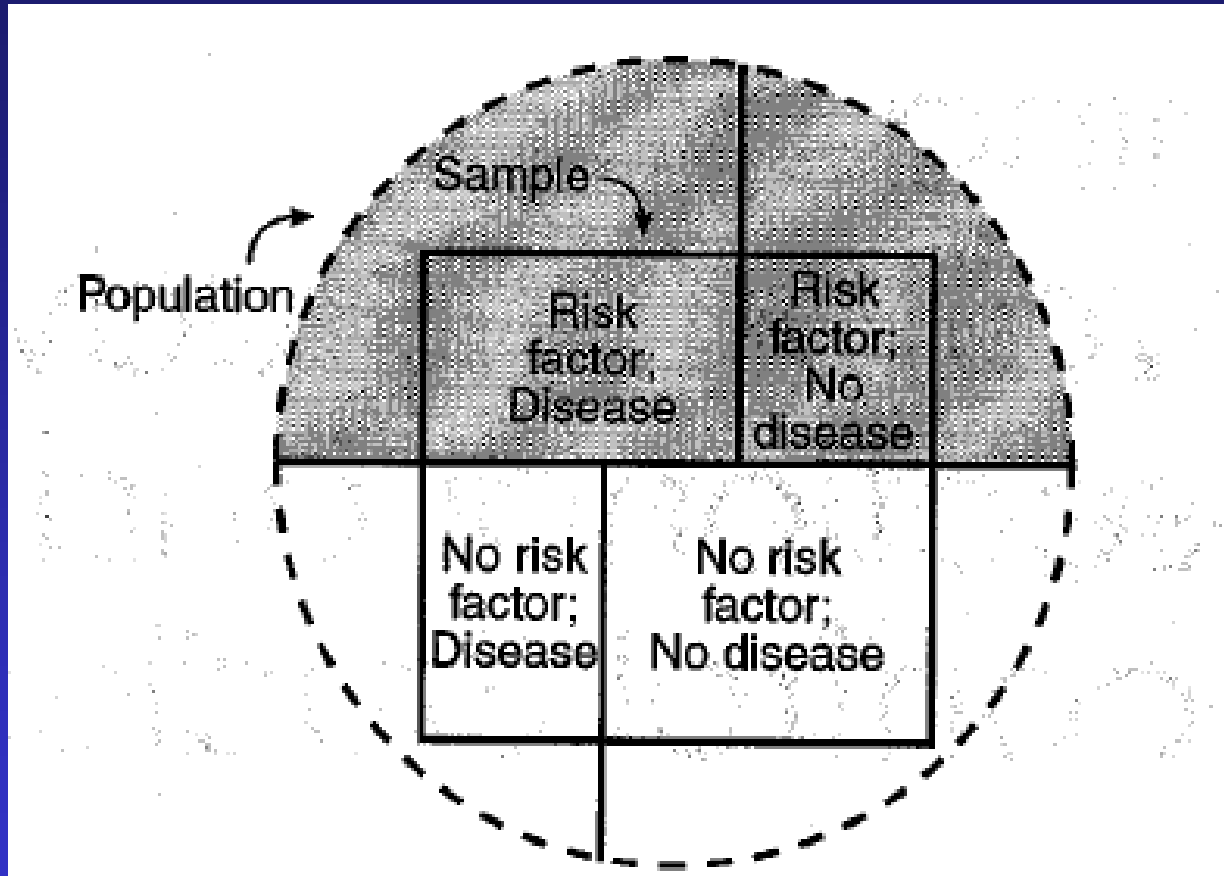
adaptované podľa M. Muller, VSCR, Clinical Epidemiology, 2004

Nested CC study

- Pre
- lacné
- krátke trvanie
- Proti
- limitovaná kontrola pri selekcii subjektov (confounder, bias)
- vyžaduje tkanivovú banku
- retrospektívne

Cross sectional Study

adaptované podľa M. Muller, VSCR, Clinical Epidemiology, 2004

Cross sectional Study

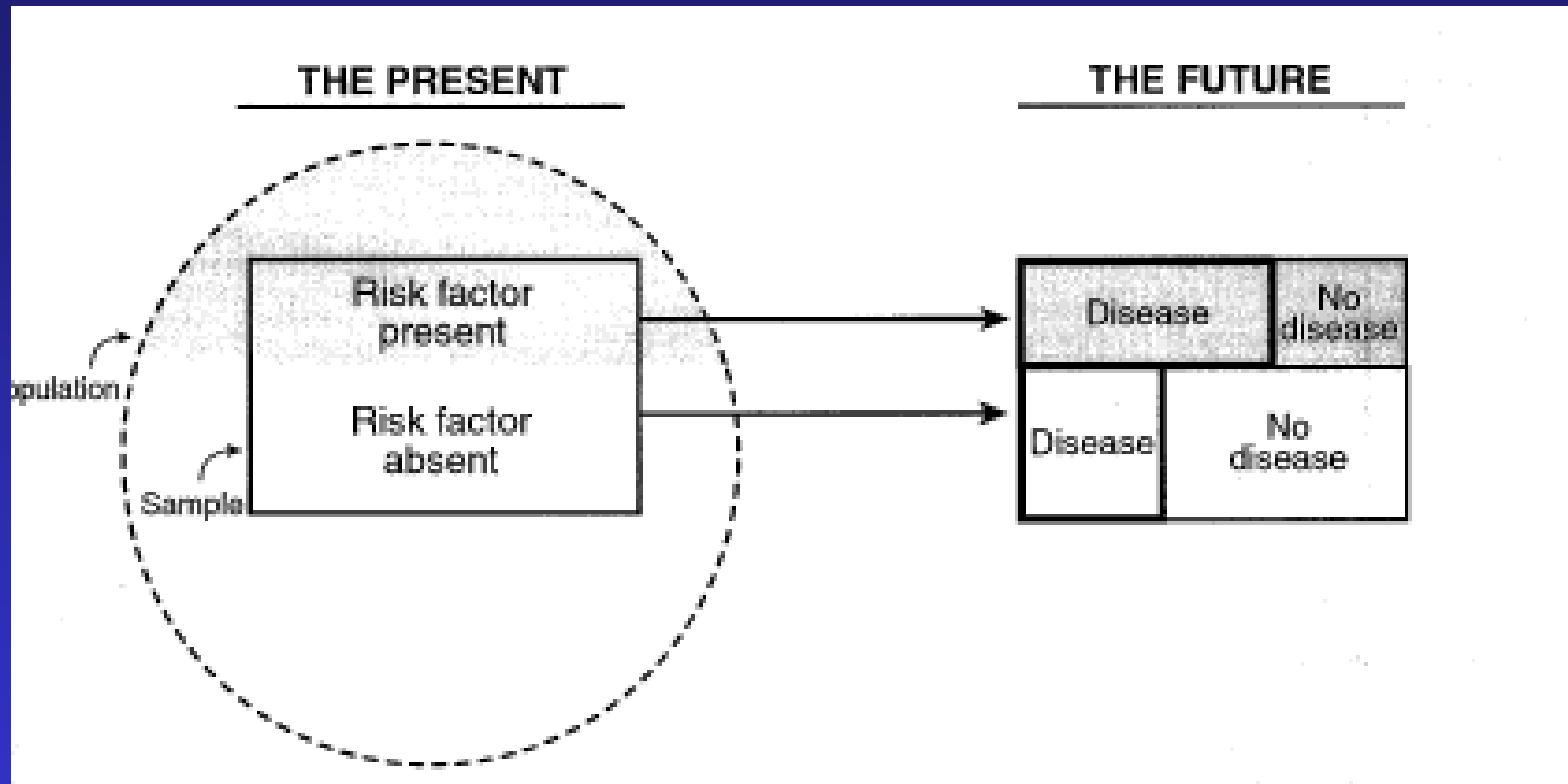
- Pre
- rýchle
- niekoľko premenných naraz
- vhodný ako 1.krok ku kohortovej štúdií
- Proti
- neodlíši príčinu od dôsledku
- len prevalenciu nie incidenciu

Kohortová štúdia

- prospektívna
- retrospektívna

Prospektívna kohortová štúdia

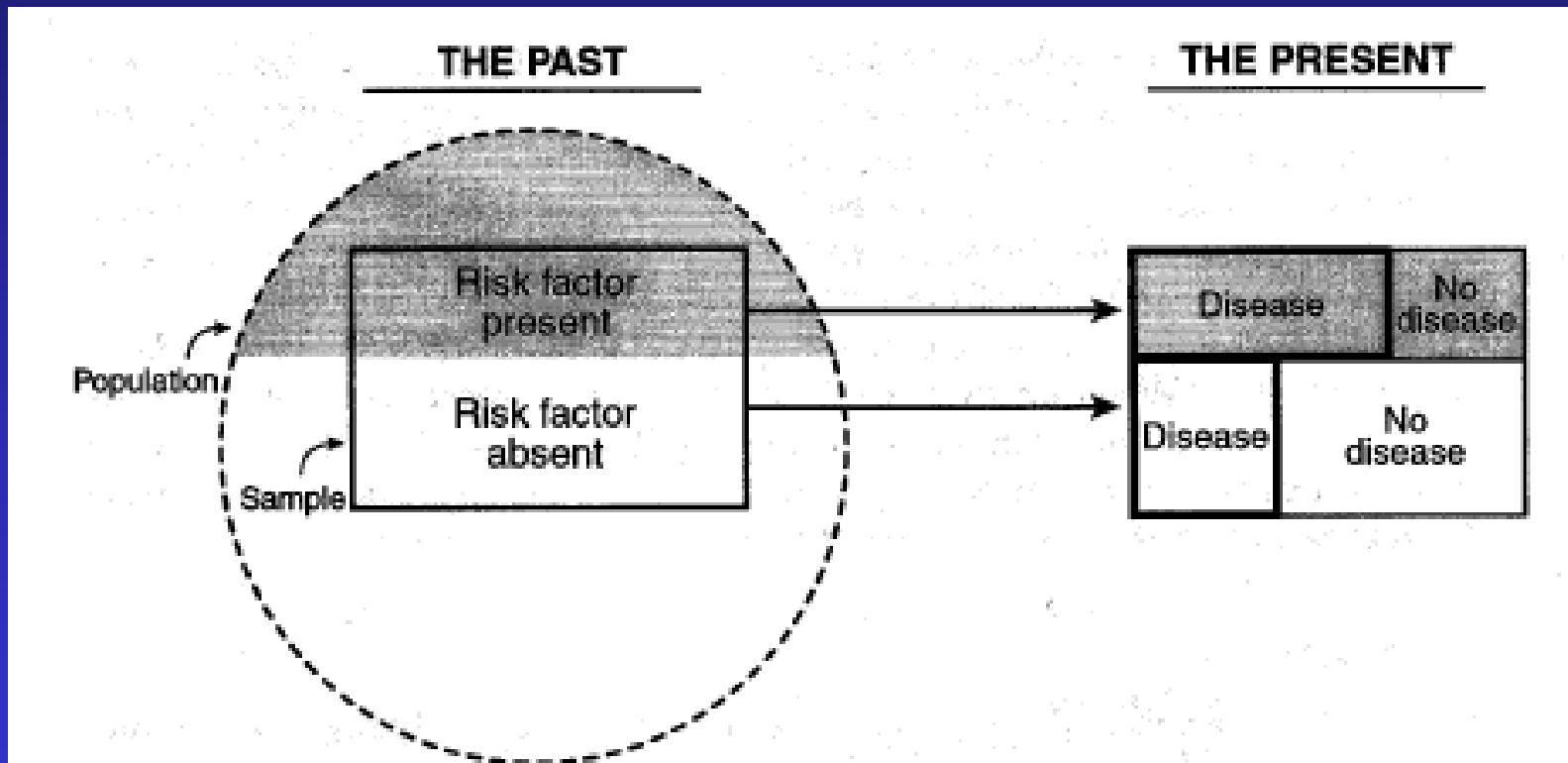

adaptované podľa M. Muller, VSCR, Clinical Epidemiology, 2004

Prospektívna kohortová štúdia

- Pre
  - zistí kauzalitu
  - control over selection
  - incidenciu
  - zlatý štandard pre risk factor trials
- Proti
  - drahé
  - dlhotrvajúce

Retrospektívna kohortová štúdia

Retrospektívna kohortová štúdia

- Pre
- lacné
- rýchle
- Proti
- limitovaná kontrola pri selekcii subjektov
- limitovaná kontrola merania

Výpovedná hodnota klinických štúdií

- kazuistika
- štúdia s historickou kontrolou (literatúra)
- RCT open
- RCT single blind
- RCT double blind
  - aktívna kontrola
  - placebo kontrola
  - aktívna kontrola + placebo